

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C138 – FIN7**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 2 maart 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de toename van antisemitische incidenten	3
Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de impact op de Vlaamse begroting van het door BAM geleden verlies bij de laattijdige afwikkeling van renteswaps	5
Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het toekennen van een begrotingsakkoord voor de oprichting van de nv BMC door VVM De Lijn, ondanks een negatief advies van de Inspectie van Financiën	10
Vraag om uitleg van de heer Christian Verougstraete tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de geplande gelijkstelling van neven en nichten van wie de ouders al overleden zijn, wat betreft de betaling van successierechten, met het toepasselijk tarief dat geldt voor broers en zussen	13
Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het ontlopen van registratierechten door het ruilen van huizen	15

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van mevrouw Annick De Ridder tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de toename van antisemitische incidenten

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Voorzitter, minister-president, collega's, ik heb mijn vragen een paar weken geleden ingediend. Daarbij heb ik me gebaseerd op twee bronnen die aantonen dat het aantal antisemitische incidenten in ons land sterk aan het stijgen is. Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (CGKR) trekt aan de alarmbel. Het stelt een stijging vast van het aantal rechtstreekse meldingen aan het centrum en van het aantal meldingen op de website antisemitisme.be.

Volgens de heer De Witte van het CGKR is het aantal meldingen verdubbeld in vergelijking met 2008. Daarbij gaat het niet enkel meer om verbale incidenten, dus het roepen van beledigingen. Ik was al meermaals getuige in Antwerpen van incidenten waarbij men roept "Hey, you Jew, we're going to slice your throat" of vrij vertaald: "Hé Jood, we gaan je keel oversnijden". Dat zijn zaken die gebeuren. Het gaat dan om verbaal geweld, maar ik vind dat niet zo onschuldig.

Het gaat echter verder dan dat. Er is sprake van echt vandalisme, dreigbrieven en het gooien van molotovcocktails. Dit gaat veel verder dan puur verbale dreigingen, hoe erg die ook al mogen zijn. Het gaat om gewelddaden en negationisme.

Dat aanvoelen van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding wordt bevestigd door het Europese rapport van het Agentschap voor de Grondrechten. Dat rapport dateert van maart 2009. De directeur van dat agentschap, de heer Morten Kjaerum, stelt dat er reden is voor een zeer grote bezorgdheid. Het is te vroeg voor conclusies, aldus de heer Kjaerum, maar er is wel degelijk een toename, en die is zorgwekkend.

Ook daar zegt men dat het niet louter gaat om verbale incidenten, maar ook om brandstichting, beschadiging van synagogen, het werpen van stenen en molotovcocktails, fysieke agressie: geen kleine criminaliteit dus.

Minister-president, 65 jaar na het einde van de Holocaust hangt de schaduw van het antisemitisme nog altijd over Europa, inclusief over Vlaanderen. 65 jaar na die gruwelijke feiten leeft de Joodse gemeenschap in Europa, inclusief in Vlaanderen en Antwerpen en andere grootsteden, nog altijd niet in volledige vrijheid. Ze wordt niet onderdrukt door racistische regimes, maar wordt als bevolkingsgroep wel gevisieerd door medeburgers. Ik ben ervan overtuigd dat Vlaanderen meer dan ooit een rol kan spelen in het beëindigen van die feiten die berusten op intolerantie. Als Vlaams bestuur hebt u een grote invloed via het onderwijs, het verenigingsleven, media, sportclubs enzovoort. Met andere woorden, Vlaanderen heeft een hele waaier van beleidsdomeinen die mee in de strijd tegen het toenemend antisemitisme kunnen worden geworpen.

Minister-president, wat is uw reactie op die forse toename? Welke initiatieven kan de Vlaamse Regering nemen om die forse toename een halt toe te roepen?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb navraag gedaan naar de cijfers. In het voorjaar van 2009 verschenen niet alleen verschillende persberichten waaruit bleek dat het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding in de eerste 4 maanden van 2009 al evenveel incidenten had geregistreerd als over heel het jaar 2008. Uit een recente bevraging bij het centrum blijkt evenwel dat die trend zich gelukkig niet heeft doorgezet in de tweede helft van het jaar 2009, noch in het begin van 2010.

De stijging van begin 2009 werd door het centrum in verband gebracht met het conflict in het Midden-Oosten dat eind 2008 opnieuw opflakkerde tussen Israël en de Palestijnen. Die trend heeft zich gelukkig niet doorgezet. Tot daar de cijfers.

Elk incident van criminele aard is er een te veel. Door deze bijkomende cijfers kan men niet zeggen dat er geen probleem is. Dit geldt a fortiori wanneer racistische, in dit geval antisemitische, motieven daaraan ten grondslag liggen. Ook al is het aantal incidenten afgenomen, of niet gestegen, het is in elk geval te veel.

Mocht u daaraan twijfelen, de Vlaamse Regering hecht veel belang aan het bestrijden van elke vorm van racisme en aan het versterken van het wederzijds respect. Het spreekt voor zich dat dit ook van toepassing is op de problematiek van het antisemitisme en het ontkennen of minimaliseren van de gruwel die de Joodse gemeenschap en andere minderheidsgroepen moesten ondergaan vóór en tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Het is belangrijk te onderstrepen dat de principes van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens heel belangrijk zijn. Ook in Vlaanderen willen we daarin een voortrekkersrol op ons nemen. Vlaanderen ligt immers geografisch, cultureel, politiek en economisch op een van de belangrijkste kruispunten in Europa. Zowel de historische verwezenlijkingen van onze regio als de kansen voor onze toekomst hebben we te danken aan die centrale ligging, en aan de bijhorende waarden van diversiteit, openheid, tolerantie en pacifisme. De Vlaamse regering probeert deze voortrekkersrol concreet in te vullen.

Mevrouw De Ridder, ik heb hiervan een uitgebreid overzicht, maar ik denk dat het niet nodig is om dat hier uitgebreid toe te lichten, omdat een aantal zaken hier vroeger al aan bod zijn gekomen. Ik denk bijvoorbeeld aan de Kazerne Dossin te Mechelen. Daarin investeren we heel veel: 25 miljoen euro. Dit project wordt verder uitgewerkt. Ik denk ook aan het feit dat er in de schoot van de vzw Joods Museum voor Deportatie en Verzet een Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie functioneert, waarin we veel initiatieven nemen voor het onderwijs.

De Vlaamse overheid heeft ook het initiatief genomen om voor te stellen dat België vanaf maart 2012 gedurende één jaar het voorzitterschap zal opnemen van de Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research. Dat voorstel werd eind juni 2009 aanvaard door de plenaire vergadering in Oslo. Deze internationale denktank heeft de bedoeling acties te stimuleren met betrekking tot de Holocaust op het vlak van educatie, herinnering en onderzoek. Het departement Onderwijs vertegenwoordigt de Vlaamse Gemeenschap in de onderwijswerkgroep van de taskforce. Het ligt in de bedoeling van de Vlaamse overheid om tijdens dat voorzitterschap de vernieuwde Kazerne Dossin met de nodige internationale aandacht te openen, in afspraak met de burgemeester en alle betrokkenen.

Voor de volledigheid wil ik er ook aan herinneren dat we volop bezig zijn met de voorbereiding van de 100-jarige herdenking, in 2014, van de Eerste Wereldoorlog. Daarin zal de herinneringseducatie uitdrukkelijk een plaats krijgen. De Vlaamse Regering heeft daartoe een project opgezet, waarin alle relevante beleidsdomeinen participeren en waarvan de coördinatie is toevertrouwd aan het Departement internationaal Vlaanderen. Mevrouw De Ridder, dit geeft u een idee van de voortrekkersrol die wij spelen en van de initiatieven die we al hebben genomen en nog zullen nemen.

Vlaanderen doet er alles aan om vanuit zijn bevoegdheden een klimaat te creëren dat de voedingsbodem voor haat, racisme en antisemitisme zoveel mogelijk wegneemt. Culturele en etnische diversiteit zijn in onze samenleving een feit. De Vlaamse overheid kiest voor een maatschappijmodel waarin mensen samenleven op grond van gelijkwaardigheid, binnen een gemeenschappelijk kader van normen en waarden en met respect voor ieders eigenheid. Het decreet betreffende gelijke onderwijskansen en het decreet houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt zijn hiervan enkele voorbeelden. Ook vanuit de invalshoeken Cultuur,

Jeugd en Sport worden verschillende initiatieven genomen die de interculturaliteit bevorderen.

In het onderwijs besteden ontwikkelingsdoelen en eindtermen vanaf het kleuteronderwijs tot het secundair onderwijs aandacht aan het respect voor diversiteit, de mensenrechten en fundamentele vrijheden en de strijd tegen racisme. Daarnaast werd een inburgeringsbeleid uitgewerkt dat moet bijdragen tot een actieve participatie van iedereen aan de samenleving en moet zorgen voor een voldoende samenhang in die samenleving.

Ik verwijs ook naar het regeerakkoord en de beleidsnota's die zijn besproken. Ook daar zal een masterplan worden opgesteld voor de evenredige participatie van alle doelgroepen aan alle domeinen van het maatschappelijk leven. Er zal werk worden gemaakt van een non-tolerantiebeleid op het vlak van discriminatie. Het inburgeringsbeleid wordt nog versterkt. In alle relevante beleidsdomeinen worden initiatieven genomen en verenigingen gesubsidieerd die diversiteit en integratie bevorderen. Deze maatregelen zullen er jammer genoeg niet voor zorgen dat het geweld volledig verdwijnt. Samen vormen deze maatregelen wel een totaalpakket dat ervoor zorgt dat de Vlaamse overheid binnen de grenzen van haar bevoegdheden een bijdrage levert aan de integratie van alle bevolkingsgroepen in het multiculturele Vlaanderen, gebaseerd op wederzijds respect en wederzijdse erkenning.

Ik ga ervan uit dat de plotse opstoot die we in 2009 hebben gekend, zich niet meer zal voordoen, maar dat hangt niet alleen van ons af. De Vlaamse Regering doet er alles aan om dat racisme en in het bijzonder het antisemitisme, met de middelen en instrumenten die we hebben, te bestrijden.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Van de piek die te maken heeft met de politieke situatie in het Midden-Oosten, zegt u terecht dat het geen excuus mag zijn voor elk incident, dat er een te veel is. Het stelt me gerust dat u hier expliciet benadrukt dat het voor de Vlaamse Regering enorm belangrijk is om racisme en zeker ook antisemitisme tegen te gaan, en dat u er alles aan doet om dat tegen te werken. Het stelt mij ook gerust dat u aandacht hebt voor de belangrijke herdenking in mei, die trouwens ook zal worden bijgewoond door de leden van de commissie Binnenlandse Zaken.

Kan het overzicht via de commissiesecretaris ook worden bezorgd aan de commissieleden? U bent daar nogal vlot over gegaan, minister-president, het zou voor de leden interessant zijn om dat volledige overzicht te kunnen krijgen.

De voorzitter: Daar wordt voor gezorgd.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de impact op de Vlaamse begroting van het door BAM geleden verlies bij de laattijdige afwikkeling van renteswaps

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, minister, collega's, ik probeer hier een en ander samen te vatten. BAM coördineert tot nader order nog steeds het Masterplan Antwerpen, met inbegrip van de Oosterweelverbinding. Europa is al een tijdje van oordeel dat dit project tot de consolidatieperimeter van de Vlaamse overheid behoort. Ook de Nationale Bank is die mening toegedaan. Bijgevolg moet BAM worden opgenomen in de Vlaamse rekeningen. U hebt tijdens de begrotingsbesprekingen daarover een verklaring afgelegd. Om tijd te winnen, verwijs ik naar de schriftelijke versie van mijn vraag om uitleg.

U kondigde aan dat u zult onderzoeken of u de Oosterweelgebonden projecten buiten de consolidatiekring kunt houden. In een antwoord op een actuele vraag van de heer Van Mechelen zei u dat zal worden onderzocht hoe de hele constructie kan worden aangepast om ze buiten de begroting te houden. En ook in uw antwoord op mijn interpellatie van 12 januari 2010 zei u dat werkgroepen zouden bijeenkomen teneinde een constructie uit te werken om BAM uit de consolidatieperimeter te houden.

De brief van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) dateert van bijna een jaar geleden, en nog steeds is er geen uitsluitel in dit dossier. De onduidelijkheid hierover hangt al vele maanden boven de Vlaamse begroting. De aankondiging dat er werkgroepen zouden komen en dat er grondig studiewerk zou worden verricht, is inmiddels al enkele maanden oud.

Ik heb bijgevolg enkele vragen. Tijdens de recente begrotingsbesprekingen kondigde u aan te zullen onderzoeken hoe de nv BAM uit de consolidatiekring kan worden gehouden. U kondigde op 12 januari de bijeenkomst van werkgroepen aan. Zijn ze reeds bijeengekomen? Wat is de stand van zaken? Is daarover reeds met Europa overlegd? En met de Nationale Bank? Welke stappen zijn reeds gezet? Welke aanpassingen zijn aan de constructie nodig om de nv BAM uit de consolidatiekring te houden?

Hoe hoog schat u de kans dat de nv BAM ook daadwerkelijk definitief buiten de Vlaamse rekeningen zal kunnen worden gehouden? Ik ga ervan uit dat de werkgroepen zijn opgestart. Komt er een oplossing die de nv BAM ESR-neutraal maakt, of zijn daar geen garanties voor? Kunt u een overzicht geven van de implicaties van de mogelijke uitkomsten? Wat is de potentiële impact op de Vlaamse begroting en de schuldtoestand als de opname van BAM in de consolidatiekring onvermijdelijk zou blijken? Sinds de brief van 17 maart 2009 is bijna een jaar verstreken. Een oplossing dringt zich dus op. Tegen wanneer zal over de BAM-constructie uitsluitel zijn? Is een timing opgesteld? Zult u – in afwachting van uitsluitel – de nv BAM bij de komende begrotingscontrole consolideren, zoals dat volgens Eurostat en het INR dient te gebeuren? Indien neen, waarom niet?

Ten slotte heb ik nog een vraag over het indekken van Vlaanderen tegen het renterisico en de financiering ervan. Daartoe heeft BAM in 2005 5 swaps aangegaan voor een totaalbedrag van 2,3 miljard euro. De heer Van Mechelen wees daar ook al op. BAM moest die swaps meermaals verlengen omdat het project uitbleef. In antwoord op een actuele vraag die op 17 december in de plenaire vergadering is gesteld, gaf u aan dat een nettoverlies van 41,7 miljoen euro is geleden omdat de nv BAM twee van deze vijf swaps laattijdig heeft afgewikkeld. U had nochtans de raad van bestuur van BAM geadviseerd deze swaps eerder af te handelen. Dit advies werd niet opgevolgd, met het vermelde verlies tot gevolg. BAM is uiteraard autonoom, maar toch. Hebt u BAM gevraagd naar haar argumenten om uw advies niet op te volgen? Wat zijn die argumenten? Meent u dat er afdoende controle is op de budgettaire beslissingen van de nv BAM? Hoe verloopt de controle concreet? Vindt u – onder meer gelet op de negatieve ervaring met de swapafwikkeling – dat inzake controle bijstellingen nodig zijn?

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Ik had even het gevoel dat we de voortgangsrapportage van BAM behandelen. De vraag van de heer Van Mechelen aan minister Muyters heb ik ook al gesteld toen de heer Van Mechelen nog minister van Financiën was. Het parlement levert grote inspanningen, getuige het feit dat deze week het dertiende voortgangsrapport van BAM is verschenen. De meeste van de vragen worden in de voortgangsrapportage behandeld. Dat doet niets af aan het feit dat u als voorzitter oordeelt over de ontvankelijkheid van de vragen. Over de DAM-werkgroepen heeft minister Crevits amper een maand geleden een heel uitgebreid antwoord gegeven. Veel vragen worden dus in de voortgangsrapportage behandeld.

De voorzitter: De minister heeft hier al geantwoord dat BAM buiten de consolidatie houden zorgt voor een verhoging van het begrotingssaldo in 2008. Dat is de reden waarom ik van oordeel was dat deze vraag hier thuishoort, al is het zo dat er af en toe van een overlapping sprake is.

De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, ten behoeve van het nageslacht wil ik het volgende zeggen. Eind 2005 ging men ervan uit dat het dossier over de Oosterweelverbinding in een eindfase was beland. Toen was het GRUP goedgekeurd. Het ging over 2,3 miljard euro, wat de grootste investering van de afgelopen decennia is. Om die financiering te garanderen, opteerde BAM ervoor, daarin gesteund door de Vlaamse Regering, om een soort verzekering af te sluiten tegen een eventuele stijging van de langetermijnrente. Die bescherming, gekoppeld aan de datum waarop de lening van 2,3 miljard effectief zou worden opgenomen, nam de vorm aan van wat we forward interest rate swaps noemen.

In november 2005 sloten de Vlaamse Regering en de nv BAM vier swaps af ten belope van 2 miljard euro. In het voorjaar van 2006 werd met het oog op een gestegen realisatieprijs van de Oosterweelverbinding nog een vijfde swap afgesloten. Zo probeerde men de indekking ten opzichte van potentiële rentestijgingen maximaal te realiseren. Zoals u weet, zijn de zogenaamde swaps, net zoals de oorspronkelijke lening, gekoppeld aan de rente. Met andere woorden: als de rente stijgt, dan moet men meer aflossen voor de lening, maar dat wordt dan gecompenseerd door een hogere opbrengst van de swaps; als de rente daalt, dan moet men minder interesten betalen op de lening, maar dan betalen we meer voor de swaps. Dat was dus een instrument om vrijwel immuun te zijn voor rentestijgingen.

De omstandigheden leidden er evenwel toe dat vooral na de zomer van 2008 iedereen beseftte dat we niet meer in normale marktomstandigheden werken. Eind 2008, bij de opmaak van de begroting 2009, is een eerste keer aan BAM voorgesteld om de swaps af te wikkelen. Op dat moment waren die swaps 160 miljoen euro waard. Een maand later, midden oktober 2008, werd eenzelfde voorstel op de raad van bestuur van BAM voorgelegd. Ik kan enkel vaststellen dat op dat ogenblik de swaps nog een boni vertoonden van 88,4 miljoen euro, maar de raad van bestuur ging niet op het voorstel in.

Het stond in de sterren geschreven dat wegens de voortschrijdende financiële crisis de waarde van die swaps enorm snel zou zakken, want de langetermijnrente werd fors naar beneden gehaald om de crisis te bestrijden. Het allerbeste bewijs daarvan was het feit dat Goldman Sachs zelf het risico te hoog heeft ingeschat en uiteindelijk drie swaps ter waarde van 1,5 miljard euro heeft afgewikkeld, waarvoor inderdaad gelukkig nog een positieve meerwaarde van 8,35 miljoen euro kon worden gerealiseerd. Het probleem was echter – en dat is de voorbije maanden pijnlijk duidelijk geworden – dat we bleven zitten met twee resterende swaps, namelijk 300 miljoen euro bij KBC en 500 miljoen euro bij Citibank, die uiteindelijk slechts op 1 december 2009 werden afgewikkeld, met een negatieve waarde van bijna 50 miljoen euro. Dat was de drempelwaarde die de Vlaamse Regering had vastgelegd. Ze werden afgewikkeld met 49,986 miljoen euro verlies. Tellen we daar de positieve meerwaarde van 8,35 miljoen euro bij, dan komen we uit op een verlies van ruim 41,6 miljoen euro.

Minister, het enige dat ik u wil vragen, is het volgende. U bent blijkbaar in goed gezelschap: ik heb ook mijn tanden stukgebeten op de besluitvorming om die swaps af te wikkelen. Welke inspanningen hebt u gedaan om, ook in samenspraak met de raad van bestuur van BAM, die swaps vervroegd af te wikkelen? Dat is uiteindelijk niet gelukt en heeft de Vlaamse belastingbetaler uiteindelijk 50 miljoen euro gekost, terwijl we ooit zicht hadden op een winst van 160 miljoen euro.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik zal met het laatste punt beginnen. Het is eigenlijk eenvoudig: ik heb hetzelfde ervaren als u. U hebt blijkbaar gesuggereerd te verkopen op 160 miljoen euro. Ik heb een brief geschreven. Ik heb met de regeringscommissaris gepraat over een snellere verkoop. Zoals u zegt, is de raad van bestuur blijkbaar autonoom genoeg om daarover beslissingen te kunnen nemen. Hij heeft een andere beslissing genomen dan wat u en ik hebben gesuggereerd. Het is aan de raad van bestuur van BAM om dat naar voren te brengen. Ik heb ook nooit gesuggereerd om swaps te kopen of wat dan ook. Dat behoort immers voor een groot deel tot de autonomie van de raad van bestuur.

Ik denk dat ik niet veel meer moet antwoorden met betrekking tot de swaps.

De heer Lode Vereeck: Ik heb nog een louter informatief vraagje. Wat waren de argumenten van de raad van bestuur?

Minister Philippe Muyters: De raad van bestuur heeft geoordeeld dat het niet het juiste ogenblik was. Hij ging ervan uit dat er een betere situatie zou komen en heeft uiteindelijk verkocht op het moment dat de door hem vooropgestelde minimumgrens werd bereikt. Dat is het antwoord dat ik via de regeringscommissaris heb gekregen.

Er werd een stand van zaken gevraagd met betrekking tot de herstructurering. De werkgroepen zijn daadwerkelijk bijeengekomen. Ik moet wel zeggen dat het niet genoeg is dat we een goede definitie hebben van ‘marktproducent’, met het oog op Eurostat. We moeten natuurlijk ook een oplossing hebben die er wettelijk staat, qua administratief recht, qua mededingingsrecht, qua vennootschapsrecht en qua fiscaal recht, en die bovendien ook een financierbare oplossing geeft. Als we dat allemaal bekijken, gaan we er vandaag van uit dat we een oplossing kunnen vinden. Sta me echter toe om die eerst te toetsen bij het INR en Eurostat, om te zien of ze de ESR-doelstelling doorstaat. Dit gebeurt op heel korte termijn: in de loop van deze maand zijn er opnieuw gesprekken, die hopelijk tot een definitief antwoord kunnen leiden. Ik ben en blijf ervan overtuigd dat we een bevredigende oplossing zullen vinden met Eurostat, vooropgesteld dat we er niet voor kiezen dat BAM de algemene uitvoerder is van het hele overheidsprogramma.

U vroeg alle simulaties te maken. Het lijkt me niet zinvol te speculeren over een slechte afloop, als we ervan overtuigd zijn dat we tot een goede afloop kunnen komen. Ik zal nu niet allerlei getallen lanceren over wat er zoal zal gebeuren. De werken zijn vandaag nog niet begonnen. In afwachting van het begin van de werken zal de schuld van de nv BAM worden geconsolideerd met de Vlaamse Gemeenschap. Op dit ogenblik is dat geen wezenlijk probleem. De nv BAM draagt weliswaar een financiële schuld van 190 miljoen euro, maar daartegenover staan nog ruim voldoende liquide middelen. Simulaties kunnen pas ingang vinden als we ofwel weten hoe het bij Eurostat staat, ofwel weten dat de werken kunnen beginnen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, we hebben het daarnet gehad over de onzekerheid in onze begroting. Ik heb nog altijd geen zicht op een duidelijke oplossing. Als ik u goed heb begrepen, zou er tegen het einde van de maand dan toch al opnieuw een bijkomend gesprek zijn, maar nog geen oplossing.

De brief van Eurostat is ondertussen al 1 jaar oud. Er zal dus een begroting worden ingediend zonder consolidatie, wat dus niet in overeenstemming is met de aanbevelingen van Eurostat en het INR. Dat creëert onzekerheid, wat nefast is in tijden van deficitaire begrotingen, in deze toch wel turbulente tijden. Ik kan er dus alleen maar bij u op aandringen – ik neem aan dat u daar ook volop werk van maakt – zo snel mogelijk die knoop door te hakken, temeer omdat er nog tal van onzekerheden zijn in die begroting 2010. Dat hebben we daarnet nogmaals gehoord. Denken we maar aan die onderbenutting, waarover we het daarnet nog hadden.

Wat het verlies door de afwikkeling van de swaps betreft, de raad van bestuur heeft autonoom beslist dat het ogenblik nog niet was gekomen om die swaps af te wikkelen, waardoor uiteindelijk verlies is geleden. Mijn vraag ter zake is veeleer politiek en organisatorisch. Minister, u doet de controle, via de regeringscommissarissen. Zij hebben een cruciale controletaak. Een regeringscommissaris kan natuurlijk ingaan tegen een beslissing van de raad van bestuur die hij strijdig achter met de wet, de statuten of het algemeen belang. Waarom heeft hij niet ingegrepen?

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Minister, u stelt dat er bij BAM geen probleem is, omdat er nog voldoende middelen zijn. De leden weten dat we bij BAM een maatschappelijk kapitaal van ongeveer 822,2 miljoen euro bij elkaar hebben gebracht.

Voorzitter, zoals u weet, hebben we op een bepaald ogenblik zelfs een belangrijk pakket aandelen van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (Gimv) verkocht om die bijkomende herkapitalisatie van BAM te kunnen doen. Minister, ik stel vandaag vast dat, zonder een perspectief op de bouw van de Oosterweelverbinding, die met tolgeld zal worden gefinancierd, BAM gewoon haar eigen werkkapitaal aan het opeten is.

Voorzitter, we hebben diezelfde discussie ooit meegemaakt met De Lijn. Zolang De Lijn buiten de consolidatiekring van Vlaanderen viel, was er nog geen groot alarm in de commissie. Toen De Lijn echter werd geconsolideerd met de Vlaamse begroting, betekende dit dat iedere euro schuld van De Lijn een euro schuld was voor Vlaanderen en het vorderingssaldo negatief beïnvloedde. Minister, als ik me vergis, mag u me corrigeren, maar door het herconsolideren van BAM zal iedere euro van haar kapitaal die BAM vandaag uitgeeft, bijvoorbeeld om de Noorderlaanbrug te bouwen, een ESR-aanrekenbare uitgave zijn voor de Vlaamse begroting. Het probleem is niet zozeer of BAM dat cash kan betalen. Het zou er nog aan ontbreken, met het kapitaal dat we daar hebben opgebouwd! Het probleem is, zoals de heer Vereeck terecht zegt, dat iedere euro die BAM vandaag uitgeeft, wordt aangerekend aan de Vlaamse begroting. In 2009 werden we daarop getrakteerd. Minister, zoals u weet, waren we ondertussen klaar met een scenario dat in mei vorig jaar werd afgetoetst met Eurostat. Daarbij zouden we BAM zo snel mogelijk vervangen door de Liefkenshoektunnelconstructie. Ik neem aan dat dit nu toch stilaan gaat gebeuren, met 1 jaar vertraging. Vandaag is iedereen euro die BAM betaalt, ESR-aanrekenbaar in de Vlaamse begroting. Dat is het probleem.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Als ik me niet vergis, is er ook een dossier Aquafin geweest waarvoor gedurende 2 jaar gesprekken zijn gevoerd met Eurostat. Na 2 jaar is de beslissing gevallen, en dat is buiten de begroting aangerekend.

De heer Dirk Van Mechelen: Dat was niet met terugwerkende kracht.

Minister Philippe Muyters: U hebt gedurende 2 jaar de schulden niet in de begroting opgenomen. We zitten hier in dezelfde situatie als destijds met Aquafin. Ik heb u laten uitspreken, laat mij nu ook uitspreken. Uw geheugen moet overal wel meespelen. Ik stel enkel vast dat u zegt dat u hoopt dat het met een jaar vertraging bij Eurostat, in orde zal komen. Ik stel alleen maar vast dat het niet in orde was, en dat we nu nog altijd die gesprekken nodig hebben om het in orde te brengen.

Maar één zaak vind ik positief: u gaat er nog altijd mee akkoord. U staat nog altijd achter de opgezette constructie en staat er mee achter dat we dat bij Eurostat gaan bepleiten en we de filosofie die vroeger is opgezet, blijven volgen. Dat onthoud ik.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Over de neutraliteit en de vraag of het nu binnen of buiten de consolidatieparameter moet worden gehouden, wil ik het volgende kwijt. Mijn positie is een

andere. Ik wil als nieuw parlementslid, maar ook als nieuwe fractieleider, zo snel mogelijk duidelijkheid vanwege de onzekerheid die stilaan wordt gecreëerd.

Ik blijf wel wat op mijn honger zitten. Ik zal u daarover ondervragen, maar via een ander controle-instrument. De vraag is hoe u via de regeringscommissarissen kunt wegen op het beleid van BAM. Het blijft heel pijnlijk dat u en ook de vorige minister van Begroting, adviezen hebt gegeven die straal zijn genegeerd, wat heel wat consequenties met zich meebracht. Dat interesseert mij wel, maar ik zal me eerst wat dieper in het dossier ingraven.

Mijn tweede vraag was welke aanpassingen aan de constructie nodig zijn om BAM uit de consolidatiekring te houden. U hebt daar niet op gereageerd, maar ik begrijp dat het iets te maken heeft met de Liefkenshoekconstructie. Ik zal mijn vraag opnieuw schriftelijk indienen om er in alle rust een technisch antwoord op te kunnen krijgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Peter Reekmans tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het toekennen van een begrotingsakkoord voor de oprichting van de nv BMC door VVM De Lijn, ondanks een negatief advies van de Inspectie van Financiën

De voorzitter: Ik heb uw vraag geagendeerd, mijnheer Reekmans. Maar het is niet de gewoonte om de minister van Begroting ter verantwoording te roepen over de Inspectie van Financiën. Dat zijn adviezen die aan de Vlaamse Regering worden uitgebracht. Het parlement kan deze documenten niet gebruiken om ministers te ondervragen. Ik wil er nu geen formalistische zaak van maken en ben bereid eenmalig een uitzondering toe te laten, maar zulke adviezen mogen in de toekomst niet het voorwerp van vragen uitmaken. Het betreft hier documenten die niet kunnen dienen als basis voor een publieke vraagstelling in het Vlaams Parlement. Dat is evenmin het geval in het federale parlement. Ik heb de uitzondering toegestaan omdat uw interpellatie werd afgewezen en naar de commissie doorverwezen. Ik houd me hier aan wat het Bureau heeft bepaald.

De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, ik wil even reageren op uw inleiding. Het is misschien niet de gewoonte, maar misschien moeten gewoontes wel worden aangepast om een beter beleid te kunnen voeren. Oude gewoontes zijn niet altijd de juiste. Als een inspectie een negatief advies verleent en de minister van Begroting zich daar niets van aantrekt, ben ik van oordeel dat we als parlement en controlerend orgaan het recht hebben om te weten waarom de minister dat inspectieverslag niet volgt. Ik hoop in de toekomst nog wel zulke vragen te kunnen stellen.

Op 31 mei 2006 werd door de ministers van Mobiliteit en de staatssecretaris van Overheidsbedrijven een Protocol van akkoord ondertekend dat moet leiden tot de invoering van het interoperabel ticket. Dat ticket heeft de vorm van een chip- en smartcard. Smartcards die worden aangeboden door de diverse aanbieders van het openbaar vervoer, moeten technisch interoperabel zijn. Zo moet de gebruiker van het openbaar vervoer in België nog slechts 1 kaart aankopen als hij of zij een verplaatsing maakt waarbij gebruik gemaakt wordt van meerdere vervoersmaatschappijen.

Het Vlaams regeerakkoord vermeldt de realisatie van “een eengemaakt vervoersbewijs over de verschillende vervoersaanbieders heen”. Tijdens de Commissie Mobiliteit en in de media legde minister Crevits verklaringen af in verband met de invoering van enerzijds een chipkaart en anderzijds een boordcomputer in het kader van de vervoersactiviteiten van De Lijn. De chipkaart regelt de prijs van de rit en telt tegelijkertijd de reizigers op een traject. Het is de bedoeling om deze chipkaart door te voeren in samenwerking met de NMBS, TEC en

de MIVB om aldus te komen tot één enkel ticketsysteem voor de diverse vervoersmaatschappijen.

Tijdens de proeffase trekt minister Crevits 27 miljoen euro uit. Nadien moet er nog 27 miljoen euro extra worden geïnvesteerd. De minister wil tegelijk ook boordcomputers aan boord van de bussen die tegelijkertijd de verkeerslichten aansturen en de controle op het personeel vergemakkelijken. Ook dit project vergt een investering van 50 miljoen euro. In totaal zouden beide projecten 100 miljoen euro opslorpen op 4 jaar tijd.

Tegen 2012 moet het systeem operationeel zijn en in 2013 moet ook het smartticketsysteem een feit zijn. Om het smartticket te realiseren, heeft de regering een werkgroep opgericht onder leiding van Syntigo. Ook heeft de raad van bestuur van De Lijn op 18 november 2009 een dochtermaatschappij van De Lijn opgericht, namelijk de nv Belgian Mobility Card (BMC), en het daaraan verbonden financieel plan goedgekeurd.

De Inspectie van Financiën heeft op 10 december 2009 schriftelijk een negatief advies uitgebracht met betrekking tot de oprichting van nv BMC door de Vlaamse Vervoermaatschappij (VMM) De Lijn. De Inspectie van Financiën stelt: “Het dossier is zeer zwak onderbouwd. Er kan geen commerciële strategie van BMC nv uit worden afgeleid. Het businessplan is inhoudelijk zeer ondermaats. Cijfermatig is het niet meer dan een kostenprognose voor 3 jaar. Een voorspelde omzetgroei, rendement op eigen vermogen, cash flow, EBITDA of enige andere commerciële maatstaf die opbrengsten en kosten in verband brengt, is er niet. De beperkte activiteiten van de nv BMC kunnen eenvoudiger op een andere wijze worden gerealiseerd (samenwerkingsakkoord, stuurgroep, vzw, enz...) zonder noodzaak tot het opzetten van een kapitaalvennootschapstructuur met een college van 2 revisoren voor de controle van welgeteld 16 facturen/jaar voor minder dan 270.000 euro omzet.”

De Inspectie van Financiën is een controledienst van de uitvoerende macht. In tegenstelling tot het Rekenhof spreekt zij zich wel uit over de opportuniteit van de voorgestelde uitgaven. En de Inspectie van Financiën is hier zeer negatief over de oprichting van nv BMC. Desondanks hebt u een positief begrotingsakkoord voor de oprichting van nv BMC toegekend. U hebt uw beslissing als volgt verantwoord: “Niettegenstaande het negatieve advies van de IvF, kan ik u, gelet op uw uitgebreide antwoord op het advies van IvF en gelet op de gevolgen voor de reiziger, De Lijn en de Vlaamse overheid bij niet-goedkeuring van het project, het begrotingsakkoord verlenen.”

Er wordt een massa geld gepompt in het openbaar vervoer, en er is weinig of geen controle op het rendement van deze investeringen. Blijkbaar is het zeer negatieve advies van de inspecteur van Financiën die moet waken over de correcte besteding van belastinggelden, een onvoldoend signaal en wordt er gewoon verdergegaan met dit project.

Minister, hoe verantwoordt u uw begrotingsakkoord voor de oprichting en financiering van een aparte nv waarvan de Inspectie van Financiën duidelijk oordeelt dat het niet de ideale constructie is om de doelstelling te bereiken? Hoe verantwoordt u een investering van 100 miljoen euro via een aparte dochtermaatschappij van De Lijn?

Het regeerakkoord, alsook alle beleidsnota's van de ministers van deze Vlaamse Regering, benadrukken meermaals het belang dat deze regering hecht aan het streven naar en realiseren van efficiëntiewinsten. Hoe rijmt u deze doelstelling met uw begrotingsakkoord voor deze constructie? De Inspectie van Financiën oordeelt dat: “De beperkte activiteiten van de nv BMC kunnen eenvoudiger op een andere wijze worden gerealiseerd (samenwerkingsakkoord, stuurgroep, vzw) zonder noodzaak tot het opzetten van een kapitaalvennootschapsstructuur met een college van 2 revisoren voor de controle van welgeteld 16 facturen/jaar voor minder dan 270.000 euro omzet.”

Van efficiëntiewinsten gesproken, minister. Welk statuut hebben de adviezen van de Inspectie van Financiën voor u als minister van Begroting en Financiën? Hoe vertaalt zich dat

in uw begrotingsbeleid? Ik stel dergelijke adviezen als politicus enorm op prijs. De Vlaamse Regering doet dat anno 2010 eigenlijk niet als het haar niet uitkomt.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Voorzitter, minister, ik sluit me aan bij de vraag omdat dit een belangrijk onderwerp is in verband met transparantie en werking. Dat hebben we net besproken. Ik vind dat een inspectie misschien wel een belangrijker rol kan en zou moeten krijgen in de beoordeling van de dossiers. Ik ken het verslag waarvan hier sprake is niet, maar ik heb er in het verleden, in een andere hoedanigheid, redelijk veel mogen lezen.

Mijnheer Reekmans, de discussie over de rol van de inspectie is natuurlijk belangrijk. Maar ik vind uw vraag bijzonder slecht, want u hebt het antwoord al gegeven. U hebt het over de opportuniteit van de oprichting van die nv. Vier entiteiten hebben tot die oprichting beslist in die vorm. Het is daarna aan de minister om de opportuniteit te beoordelen. Ik dacht dat u ook belang hechtte aan efficiënte werking en tijdsefficiëntie bij de overheid.

Het einde van uw vraag lijkt wel een verdachtmaking. Ik kan u verzekeren dat de inspectie meerdere malen overruled wordt. Dat is zo op federaal niveau en op Vlaams niveau. Ik zeg u – en ik spreek uit ervaring – gelukkig is dat soms zo. De inspectie, dat zijn ex-anteklokkenluiders. Hun functie is niet altijd beperkt tot hun advies. Er zijn opportuniteits- en efficiëntievragen die ook beleidsmatig zijn. Ik zou het interessant vinden om daar eens grondig over te discussiëren, maar op basis van een element dat die discussie verdient. Ik heb begrepen dat uw vraag niet relevant is voor de discussie zelf.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Daar heb ik nog weinig aan toe te voegen.

Ik zal eerst antwoorden op uw essentiële vraag, mijnheer Reekmans. Ik doe met de adviezen van de Inspectie van Financiën wat de wet van 19 januari 2001, en meer bepaald de artikelen 9 en 10, voorschrijft. Ik beschouw de Inspectie van Financiën als een raadgever. Ik behandel haar raadgevingen zoals het hoort. Ik volg heel veel adviezen, maar niet allemaal. U zou als parlements lid zeker protesteren mocht het beleid door de Inspectie van Financiën worden gemaakt, en mochten wij blindelings alle voorstellen opvolgen. Dat doe ik dus niet.

Ik zal u het proces eens uitleggen. Ik krijg een advies van de Inspectie van Financiën. Dat is voor mij een eerste maar fundamentele inbreng. De afweging is voor begrotingsvoorstellen. Als dat positief is en wij beoordelen het zelf ook positief, dan kan het regeringslid onmiddellijk een begrotingsakkoord krijgen. Als dat negatief is, hebben wij de kans om aan de leden van de regering bijkomende vragen te stellen. Zoals u terecht hebt gesteld, heb ik dat ook hier gedaan. Ik heb een zeer uitvoerig antwoord gekregen van minister Crevits. Dat maakte dat ik een positief begrotingsakkoord kon geven, niettegenstaande het negatieve advies van de Inspectie van Financiën. De beslissing ligt uiteindelijk bij de Vlaamse Regering. Dat is de essentie van de zaak.

U vraagt naar een specifiek dossier. Mijns inziens zou het echt verkeerd zijn, en slecht voor de mensen van de Inspectie van Financiën, die toch een onafhankelijk statuut hebben, om elk advies in het parlement te bespreken. Daardoor zou controversen ontstaan, hetzij tussen mij en de inspecteur van Financiën, hetzij tussen de bevoegde minister en de Inspectie van Financiën. Dat kan niet de bedoeling zijn. Het is aan u, als het over de inhoud van de zaak gaat, om de betreffende minister aan te spreken en met hem of haar het debat ten gronde te voeren. Ik verwijs naar minister Crevits om met haar het inhoudelijke debat over deze investering in mobiliteit te voeren. Ik zal daar niet verder op ingaan.

Ik heb geantwoord inzake het belang van de Inspectie van Financiën. Maar zoals de heer Crombez zegt, kunnen we op een andere manier een uitgebreide discussie hebben. Dit dateert ook al van 2001.

De voorzitter: De heer Reekmans heeft het woord.

De heer Peter Reekmans: Voorzitter, minister, dat de meerderheid inzake dit antwoord op één lijn zou zitten, had ik wel verwacht. Ik ben niet naïef in de politiek.

Het gaat voor mij wel concreet over dit voorbeeld. Het bewijst soms hoe wij in Vlaanderen besturen. De Lijn blinkt niet uit in transparantie, maar krijgt jaarlijks wel ontzettend veel middelen. Op 18 november besliste de raad van bestuur om een nv op te richten. Op 10 december, amper 2 weken later, zei de inspectie dat men naar een andere samenwerkingsvorm moest zoeken, een stuurgroep of een vzw bijvoorbeeld.

Mijnheer Crombez, u vindt mijn vraag slecht, maar ik heb de woorden van de inspectie gebruikt. Dus dan vindt u de bewoordingen en het advies van de Inspectie van Financiën ook slecht. Ik kom uit het bedrijfsleven en ik weet zeer goed dat men geen nv moet oprichten om zestien facturen per jaar te maken, met nog eens twee revisoren, voor een omzet van amper 270.000 euro, minister. Daar mag u niet blind voor zijn. Daar is de Vlaamse Regering blind voor geweest. De raad van bestuur van De Lijn heeft een nv opgericht voor slechts zestien facturen per jaar. Dat kan men bezwaarlijk goed bestuur noemen. Dat is de reden waarom ik deze vraag om uitleg heb gesteld.

Natuurlijk besef ik dat men niet elk rapport van de Inspectie van Financiën letterlijk moet opvolgen. Ik denk dat ze hier een punt heeft. We gaan de Vlaamse ondernemers toch niet stimuleren om nv's op te richten voor zestien facturen per jaar? Minister, u komt ook uit het bedrijfsleven. Er waren andere mogelijkheden. De Lijn heeft haar zin gedaan. Minister Crevits heeft dat laten gebeuren. U hebt haar ingedekt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Christian Verougstraete tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de geplande gelijkstelling van neven en nichten van wie de ouders al overleden zijn, wat betreft de betaling van successierechten, met het toepasselijk tarief dat geldt voor broers en zussen

De voorzitter: De heer Verougstraete heeft het woord.

De heer Christian Verougstraete: Voorzitter, neven en nichten die erven van een tante of oom, worden voor wat betreft het toepasselijk tarief aan successierechten gelijkgesteld met het tarief dat geldt tussen vreemden of andere personen. Dit tarief geldt ook voor neven en nichten van wie de ouders overleden zijn en die in de plaats komen van hun overleden ouders. Via de pers vernam ik dat de Vlaamse Regering van plan is deze categorie van erfgenamen, te weten neven en nichten van wie de ouders overleden zijn en die erven van een oom of een tante, voor wat betreft het toepasselijk tarief aan successierechten, gelijk te stellen met de categorie broers en zusters.

– *De heer John Crombez, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op.*

Zo zouden zij kunnen genieten van een voordeliger tarief van successierechten, want voor een bedrag kleiner tot 75.000 euro zou het tarief tussen broers en zusters van toepassing zijn, en dus 30 percent bedragen. Deze geplande wijziging kan ik volledig onderschrijven, want zo wordt het principe van 'plaatsvervulling' in het erfrecht gerealiseerd.

Ik leg u dus enkele vragen voor. Wanneer denkt u deze tariefwijziging voor die categorie van erfgenamen te kunnen invoeren? Ik heb nog niet vernomen dat er een ontwerp van decreet klaar is. En wat zal de weerslag van deze tariefwijziging op de begroting zijn?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Een tijdje geleden heb ik daarover een schriftelijke vraag ingediend. Uit het antwoord van de minister blijkt duidelijk dat neven en nichten die

opkomen bij ‘plaatsvervulling’ kunnen genieten van het tarief geldig voor broers en zussen, en niet het tarief voor derden moeten betalen. Het betreft een interpretatie van de tarieven, en het gaat dus helemaal niet over een nieuwe reglementering of wetgeving.

Ik stel echter vast dat zowel de fiscale administratie als het notariaat een andere interpretatie hanteert. Dat heeft grote gevolgen voor de eerste schijf, tot 75.000 euro. Maar als in de nalatenschap een onroerend goed zit, dan gaat het al vlug om meer dan 75.000 euro, en het verschil tussen 30 percent – geldig voor broers en zussen – en 45 percent – geldig voor derden – bedraagt niet minder dan 11.250 euro. Het zal u bijgevolg niet verwonderen dat ik heel wat reacties heb ontvangen – en dat zal ook voor u wel gelden – van mensen die in het verleden een andere aanslagvoet hebben betaald en ook van mensen die op dit moment een nalatenschap afhandelen. Duidelijkheid is dus dringend nodig.

Inmiddels, nog voor de heer Verougstraete zijn vraag had ingediend, heb ik een extra schriftelijke vraag gesteld waarin ik vraag hoe het met die zekerheid zit en ook wat de gevolgen zijn voor mensen die in het verleden te veel hebben betaald. Ik denk dan in de eerste plaats aan diegenen die de afgelopen 2 jaar, wat de normale termijn van terugvordering is, te veel hebben betaald. Hebt u de zaak met de administratie besproken, zodat er een nieuwe circulaire komt die de fiscale administratie en het notariaat duidelijkheid verschaft? Welke gevolgen heeft dit op budgettaire vlak, zowel wat het verleden als wat de toekomst betreft?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik hoop dat mevrouw Schryvers die extra vraag intrekt. Maar ik wil duidelijk zijn: zij heeft de wagen aan het rollen gebracht. De zaak is ingewikkelder dan we oorspronkelijk dachten. Toen ik uw schriftelijke vraag las, heb ik de administratie gevraagd hoe de situatie is. Toen is me gemeld dat er een gelijkstelling is. Uit andere contacten bleek dan dat zowel de Koninklijke Federatie van Belgische Notariaten als de FOD Financiën er niet van uitgaan dat er een gelijkstelling moet worden doorgevoerd. Bovendien bleek dat zij van oordeel zijn dat zij de wet moeten interpreteren, en niet wij. Bijgevolg is een wijziging van het Vlaams Wetboek der Successierechten nodig.

Een wettelijk initiatief is dus nodig, want op het federale niveau gebeurt de interpretatie niet zoals we hoopten en dachten dat het zou gebeuren. In mijn beleidsnota is dat een aspect van wat ik het wegwerken van de discriminaties noem. Er zijn er nog. Zo is er eentje met betrekking tot stiefkinderen. Ik was eigenlijk van plan om een samenhangende nieuwe tekst op te stellen en die met de Koninklijke Federatie van Belgische Notariaten en de FOD Financiën te bespreken. Ik wil immers vermijden dat we nieuwe discriminaties in het leven zouden roepen.

Uit uw en ook andere reacties heb ik begrepen dat het beter is dat we voor bepaalde categorieën alvast wijzigingen voorstellen, zonder te wachten tot we een alomvattende regeling hebben uitgewerkt. Het is immers een ingewikkelde zaak. Ik kan nog niet zeggen wat de budgettaire gevolgen zullen zijn, want nieuwe wetgeving heeft geen consequenties voor het verleden. Bovendien weten we nog niet welke wijzigingen we zullen voorstellen, maar we kennen het probleem en zullen de nodige stappen zetten om tot een oplossing te komen. Maar de zaak ligt moeilijker dan we oorspronkelijk dachten.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: U zegt dat er een aantal problemen zijn. Ik zou toch willen waarschuwen voor ad-hocoplossingen. Als minister van Begroting zou ik toch voorzichtig zijn om maatregelen te treffen zonder te weten wat de budgettaire consequenties zijn. Ik moet u natuurlijk niet zeggen hoe u het moet aanpakken.

Minister Philippe Muyters: Ik wil die indruk niet wekken.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijns inziens moet eerst het globale kader worden uitgetekend. In de vorige legislatuur hebben we hier de vrijstelling van registratierechten behandeld. Mevrouw Hostekint kaartte de hypothecaire leningen aan. Dat sleepte jaren aan. Er moest worden gestudeerd en de budgettaire gevolgen worden ingeschat. We moeten tegenover de publieke opinie voorzichtig optreden, want er heerst verwarring.

Minister Philippe Muyters: In de beleidsnota staat al dat ik de bedoeling heb discriminaties weg te werken. Ik wou dat globaal aanpakken en de zaak bespreken met de Koninklijke Federatie van Belgische Notariaten en de FOD Financiën, zodat we de gevolgen goed inschatten. We moeten ook goed opletten dat we met wijzigingen geen nieuwe discriminaties creëren. Als nu blijkt dat de oppuntstelling van bepaalde onderdelen enorm veel tijd zou vergen en andere punten sneller kunnen worden aangepast, dan overweeg ik om stapsgewijs zaken door te voeren, in twee pakketten. Meer wou ik niet zeggen. Als ik een andere indruk heb gewekt, dan verontschuldig ik me.

De voorzitter: De heer Verougstraete heeft het woord.

De heer Christian Verougstraete: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik kom tot de conclusie dat er inderdaad een decretaal initiatief moet worden genomen. Ik zou er toch ook niet te lang mee wachten. Mensen hebben dit gelezen en zijn ongeduldig. We krijgen inderdaad vragen. Het verschil van 15 percent aan erfenisrechten die moeten worden betaald, heeft toch wel bepaalde repercussies.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Mevrouw Katrien Schryvers: Mijnheer Van den Heuvel, ik denk dat de verwarring niet was ontstaan door mijn vraag, maar door het antwoord van de minister. Minister, mijn excuses. Op het terrein bestaan er inderdaad heel wat van dergelijke problemen. Naar aanleiding van deze vraag en het feit dat dit publiek werd, heb ik daar overigens ook wel andere vragen over gekregen. Het lijkt me belangrijk om eerst de algemene problematiek te inventariseren en dan heel omzichtig antwoorden te formuleren. Ik heb er zeker ook nooit voor gepleit om dat heel fragmentarisch aan te pakken, want dan zien we op het einde het geheel niet meer. Wel pleit ik ervoor hier niet telkens opnieuw te zeggen dat dit in zijn geheel moet worden aangepakt, maar dat ook krachtdadig te doen. We zullen samen moeten bekijken op welke manier dat het best kan gebeuren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Felix Strackx tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het ontlopen van registratierechten door het ruilen van huizen

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Voorzitter, minister, geachte leden, enkele weken geleden vernamen we via de media dat er in Oost-Vlaanderen een proefproject loopt – ik denk van de federatie van immobiliënkantoren – waarbij eigenaars die hun woning willen verkopen en een ander huis zoeken, wat meestal het geval is, met elkaar in contact worden gebracht, met het oog op een huizenruil. Stel dat ik een huis heb in Tremelo en dat wil ruilen met iemand die een appartement in Oostende heeft, en we bereiken een akkoord. Voor een dergelijke ruil zou 3 tot 5 percent van de te koop aangeboden woningen in aanmerking komen. Na afloop van het proefproject is het de bedoeling het systeem op grote schaal te gaan toepassen.

Het voordeel van dat systeem van huizenruil – zo wordt het althans gepromoot – zou zijn dat er slechts registratierechten moeten worden betaald op het duurste huis, rechten die dan kunnen worden verdeeld onder de diverse contractanten. Minister, toen ik dit hoorde, vond ik het heel vreemd. Ik had dat nog nooit gehoord. De meeste mensen in mijn omgeving

reageerden ook zo. Of iemand nu betaalt met geld, schilderijen of een huis, uiteindelijk is het een verkoop als een ander, ongeacht het betaalmiddel.

Ik ben dat dan toch eens gaan opzoeken. Ik heb het gevonden in het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten. Artikel 14 ervan stelt: “Wanneer een akte verscheidene onder dezelfde contractanten tot stand gekomen beschikkingen vervat, welke de ene van de andere afhankelijk zijn, of de ene uit de andere noodzakelijk voortvloeien, is slechts één recht voor deze gezamenlijke beschikkingen verschuldigd. Het recht wordt geheven met inachtneming van diegene van bedoelde beschikkingen welke tot het hoogste recht aanleiding geeft.” Dat klopt dus wel degelijk, en als ik het artikel goed lees, hoeft het aantal contractanten niet noodzakelijk beperkt te zijn tot twee. Het kunnen er ook veel meer zijn: A ruilt zijn huis met B, B met C, C met D en D opnieuw met A. Vanaf het ogenblik dat de cirkel gesloten is, is het wettelijk in orde.

Een ander voorbeeld: ik heb een appartementsblok met tien appartementen, en ik ruil die voor tien huizen van mensen die mijn appartementen willen kopen. Ik geef toe dat dit een hypothetisch voorbeeld is, maar het kan.

Minister, ik neem aan dat een dergelijke situatie in het verleden nog maar zeer weinig is voorgekomen. Dat zult u me straks waarschijnlijk ook zeggen. Nu wordt dit echter gepromoot en met de moderne communicatiemedia is dat eigenlijk veel gemakkelijker. Ik neem aan dat het vroeger heel moeilijk was om te bemiddelen tussen mensen in het hele land, maar nu, met de moderne middelen, is dat eigenlijk heel gemakkelijk.

Hebt u al een schatting gemaakt van hoeveel geld een toepassing op grote schaal van dit systeem de Vlaamse schatkist op termijn zou kunnen kosten? Hoe staat u eigenlijk tegenover de veralgemeende toepassing van dat systeem van huizenruil, mocht dat echt een succes worden? Acht u het eventueel nodig om artikel 14 van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten aan te passen? Hoe wordt de meeneembaarheid van registratierechten eigenlijk toegepast in een dergelijk systeem? Dat is een niet onbelangrijke vraag. Ik heb een aantal simulaties gemaakt. Dat verschilt natuurlijk allemaal nogal naargelang de specifieke situatie: de prijzen van de huizen die worden geruild en de vraag of men al dan niet in aanmerking komt voor die meeneembaarheid. Ik neem aan dat u me zult zeggen dat alleen diegene die de registratierechten moet betalen, dus de koper van de duurste woning, kan genieten van die meeneembaarheid. U schudt het hoofd. Ik wacht op uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, minister, ik wil me niet zozeer bij de heer Strackx aansluiten, maar gewoon melden dat er naar ons aanvoelen geen echt probleem is met die regeling. Het is gewoon een toepassing van de wet met betrekking tot mogelijkheden bij een ruil. Dat is geen anomalie ten opzichte van een andere regeling. Integendeel, het is gewoon een andere situatie, namelijk een ruil van goederen. Daarvoor bestaat er een specifieke reglementering. Ik begrijp de vraag dus niet erg goed. Als ik een meerwaarde zou zien om dat wetsartikel op basis daarvan te veranderen, dan zou ik dat begrijpen, maar op dit ogenblik zie ik geen enkele reden om daar, omwille van een toepassing van een wettelijke maatregel, iets aan te doen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Ik zie ook geen enkel probleem. Het is heel duidelijk dat de partij die iets extra moet betalen, de registratierechten op het saldo betaalt. Dat is geen misbruik. Het is geen ontwijking. Het is een heel duidelijke regelgeving.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, een ruilovereenkomst is helemaal geen nieuw fenomeen. Het bestaat al decennia. Het is even aan bod gekomen omdat er in de media enkele nieuwsberichten zijn geweest. Die ruil wordt gepromoot als een goedkoper alternatief. We

hebben contact opgenomen met de Confederatie van Immobiliënberoepen Vlaanderen (CIB), een beroepsvereniging van vastgoedmakelaars die het systeem van huizenruil onlangs in de media heeft gebracht, en de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat (KFBN). Zij hebben me allemaal gezegd dat dit sterk wordt overroepen. Een percentage van 3 tot 5 percent is zeker veel te hoog. Mijnheer Strackx, misschien kunt u me zeggen welke bron u hebt. Deze mensen zijn er dagelijks mee bezig. Het gebeurt wel eens, maar het is al zeer toevallig dat twee mensen op eenzelfde moment willen overgaan tot huizenruil en elkaars huis nog leuk vinden ook. Die twee aspecten maken dat dit een gebeuren in de marge is en volgens hen ook zal blijven. Stel dat we uitgaan van een circulatie van zes personen. Dan moeten er al zes mensen op hetzelfde moment hun huis willen ruilen.

Registratierechten kunnen soms wel een middel zijn om de mobiliteit te bevorderen. Ik denk aan de voorbeelden in Oostende en andere plaatsen in dit gebied. Als men van job verandert en er doet zich toevallig ook de opportuniteit voor dat iemand anders ook van job verandert, is dat mogelijks een element. In ieder geval is de meeneembaarheid niet van toepassing op huizenruil. Daarvoor is vereist dat wederverkoop van woning 1 en de aankoop van woning 2 ‘zuiver’ zijn. Zuiver wil zeggen dat de aankoop moet verricht zijn bij een contract van koop in de enge zin van het woord. Daaraan voldoet ruil niet. Van het voordeel dat aangekondigd wordt, moet men nog de meeneembaarheid opnieuw aftrekken, zodat dit minder is dan men denkt.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Ik dank u voor uw antwoord. 3 à 5 percent zijn cijfers die ik niet uit mijn duim heb gezogen. Ze zijn zo aangekondigd in de media. Het systeem is echt zwaar gepromoot door de federatie van immobiliënmakelaars. De voorzitter zelf sprak in de pers van 3 tot 5 percent. Ik kan u het bewuste krantenartikel bezorgen.

U zegt dat het zou moeten lukken dat het allemaal klopt. In een situatie van één op één, is dat inderdaad vrij onwaarschijnlijk. Maar als men een carrousel opzet met meerdere personen, wordt dat veel waarschijnlijker en worden veel meer registratierechten uitgespaard.

Ik weet ook wel dat dat in het wetboek staat. Ik heb u zelf het artikel voorgelezen waarop het is gebaseerd. Het komt mij dus niet als iets nieuws voor. Het ruilsysteem was mij niet alleen niet bekend, het wordt ook niet veel gebruikt, men tracht dat nu te promoten. Ik heb alleen maar bedenkingen bij het ethische karakter van een dergelijke constructie. De wet laat het toe, maar moreel wringt het voor mij en klopt het plaatje niet helemaal. Of men nu betaalt met een huis, geld of patatten: een verkoop is een verkoop, ongeacht het betaalmiddel.

Ik weet dat de wet erin voorziet, maar we zullen het resultaat van het proefproject in Oost-Vlaanderen afwachten. We zullen zien of het succes heeft en inderdaad 3 à 5 percent van de verkopen zal inhouden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■